

BULETIN INFORMATIV

Cuprins

Infracțiunea de îmbogățire ilicită din Moldova, în vizorul experților europeni

Ce crede Comisia de la Veneția despre reforma CSJ?

„Undă verde” de la Comisia de la Veneția și ODIHR pentru un nou Cod Electoral

Sancțiunile anunțate de SUA împotriva lui Vladimir Plahotniuc și Ilan Șor și implicările acestora

Proteste pe bani și tentative de dezordini în centrul capitalei

Pe scurt

Despre CRJM

Centrul de Resurse Juridice din Moldova (CRJM) este o organizație necomercială care contribuie la consolidarea democrației și a statului de drept în Republica Moldova, cu accent pe justiție și drepturile omului. Suntem independenți și neafiliați politic.

SUSȚINE CRJM

INFRACȚIUNEA DE ÎMBOGĂȚIRE ILICITĂ DIN MOLDOVA, ÎN VIZORUL EXPERȚILOR EUROPENI

La 24 octombrie 2022, Comisia Europeană pentru Democrație prin Drept a Consiliului Europei (Comisia de la Veneția) și Biroul pentru Instituții Democratice și Drepturile Omului (ODIHR), au emis o [opinie](#) privind infracțiunea de îmbogățire ilicită. Opinia instituțiilor vine după ce Curtea Constituțională (CCM) a fost sesizată de către foști funcționari de stat, în prezent investigați de comiterea acestei infracțiuni (a se vedea [Buletinul CRJM nr. 44](#)). Fostul șef al Serviciului de Informații și Securitate, [Vasile BOTNARI](#), fostul Procuror General adjunct, [Ruslan POPOV](#), dar și fostul director al Serviciului de Protecție și Pază de Stat, [Anatolie GOLEA](#), pretind că infracțiunea de îmbogățire ilicită ar contravine Constituției. Ei susțin că modul în care este formulat în prezent textul legii încalcă principiul prezumției de nevinovăție, principiul legalității, dar și principiul *ne bis in idem*, un principiu juridic care susține că odată ce o persoană a fost condamnată sau achitată în mod definitiv pentru o infracțiune, aceasta nu mai poate fi încă o dată judecată pentru comiterea aceleiași infracțiuni.

Comisia de la Veneția și ODIHR au analizat întrebările CCM prin prisma standardelor internaționale și cele ale Convenției Europene a Drepturilor Omului. Cu referire la prezumția de nevinovăție, organizațiile internaționale au conchis că bănuiala că averea unui funcționar public este obținută ilicit, dacă acesta nu dovedește contrariul, în principiu, nu este problematică, atât timp cât funcționarul are oportunitatea de a dovedi că bunurile atribuite lui de către procurori nu sunt ale lui, că valoarea acestor bunuri este mai mică decât cea indicată de procurori, fie că din veniturile sale legale el putea obține averea. În privința legalității, au conchis că modul cum infracțiunea este reglementată în prezent satisface elementele de accesibilitate și previzibilitate, atât timp cât interpretarea acestei infracțiuni este consistentă și în corespundere cu prevederile Codului de procedură penală al Republicii Moldova. Astfel, o persoană investigată pentru această infracțiune, singură sau asistată juridic, poate să înțeleagă ce acte și omisiuni ar face-o să răspundă penal

CENTRUL DE RESURSE JURIDICE DIN MOLDOVA

str. A. Șciusev 33,
MD-2001, Chișinău,
Republica Moldova

+373 22 84 36 01

+373 22 84 36 02

contact@crjm.org

www.crjm.org

crjm.org

crjmoldiva

Comisia de la Veneția
– incriminarea
infrațiunii de
îmbogățire ilicită nu
încalcă prezumția
nevinovăției

pentru această infracțiune, dar și limitele răspunderii. Totuși, odată ce infracțiunea de îmbogățire ilicită a fost introdusă în anul 2014, eventualele investigații nu pot viza averea dobândită anterior anului 2014.

În privința principiului *ne bis in idem*, Comisia de la Veneția și ODIHR au stabilit că, dacă anterior în privința unei infracțiuni sau abateri similare, autoritățile au emis o decizie, condamnarea repetată pentru îmbogățire ilicită ar putea reprezenta o nouă sancționare pentru aceeași faptă, ceea ce este inacceptabil. Totuși, pentru a pedepsi un oficial pentru îmbogățire ilicită nu este necesară condamnarea sau suspectarea acestuia pentru corupție sau alte infracțiuni. În acest context, autoritățile naționale ar urma să clarifice, de exemplu, distincția dintre efectul unui act de constatare al Autorității Naționale de Integritate privind averea nejustificată și infracțiunea de îmbogățire ilicită, investigată de către procurori.

În final, potrivit experților Comisiei de la Veneția și ODIHR, ține de CCM să decidă cu privire la interpretarea Constituției și a legislației naționale. Cu referire la infracțiunea de îmbogățire ilicită, CCM ar trebui să adopte o interpretare sistemică.

CE CREDE COMISIA DE LA VENEȚIA DESPRE REFORMA CSJ?

Una din principalele reforme din domeniul justiției anunțate de autorități este reformarea [Curții Supreme de Justiție \(CSJ\)](#). Autoritățile propun reducerea numărului judecătorilor CSJ de la 33 la 20, îngustarea competențelor CSJ și evaluarea externă a judecătorilor actuali ai CSJ și, eventual, a noilor judecători ai CSJ. Această reformă implică adoptarea unei noi Legi cu privire la CSJ, modificarea codurilor de procedură și a [Legii pre-vetting](#). Evaluarea externă urmează a fi făcută de o comisie specială compusă din trei experți naționali și trei experți internaționali. După reformare, CSJ trebuie să devină instanța de contestare a deciziilor cu privire la evaluarea externă (vetting) a judecătorilor și procurorilor (a se vedea detalii pe [Blogul CRJM](#)).

Proiectul noii Legi cu privire la CSJ și a legislației cu privire la evaluarea externă a CSJ au fost supuse expertizei Comisiei Europene pentru Democrație prin Drept a Consiliului Europei (Comisia de la Veneția). La 21 octombrie 2022, Comisia de la Veneția [a adoptat opinia sa](#) prin care nu s-a opus reformei, însă a formulat unele recomandări. S-a reiterat că evaluarea externă a judecătorilor este o procedură extraordinară și urmează a fi introduse garanții pentru ca aceasta să fie aplicată o singură dată.

Comisia de la Veneția a recomandat ca decizia finală cu privire la evaluarea externă să fie luată de către Consiliul Superior al Magistraturii (CSM), iar comisia care evaluează candidații să emită rapoarte, care să fie ulterior examinate de CSM. CSM, cu votul majorității simple, va adopta hotărâri. Dacă nu acceptă propunerea din raport, CSM va restitui comisiei, o singură dată, candidatul pentru reevaluare.

Proiectul a fost modificat în urma recomandărilor Comisiei de la Veneția, iar autoritățile naționale doresc adoptarea acestuia până la sfârșitul anului curent.

În vederea asigurării imparțialității căii de atac, Comisia de la Veneția a recomandat ca hotărârile CSM cu privire la evaluarea externă a judecătorilor CSJ să fie examinate de un complet de judecători din care să nu facă parte actualii judecători ai CSJ. Contestațiile vor fi examinate de trei judecători ai CSJ care urmează să fie numiți după ce vor promova evaluarea externă. Aceștia vor fi selectați în regim de urgență după intrarea în vigoare a pachetului de legi.

Comisia de la Veneția a considerat mai potrivit ca numărul judecătorilor CSJ care vin din afara sistemului judecătoresc (profesori de drept, procurori sau avocați) să fie de șapte, iar 13 judecători ai CSJ să fie judecători de carieră, promovați din instanțele ierarhic inferioare. Versiunea ajustată a proiectului prevede că niciuna din aceste două categorii nu poate avea mai puțin de 9 și mai mult de 11 reprezentanți. Ministerul Justiției nu a acceptat propunerea dată având în vedere experiența Albaniei, unde un număr foarte mic de judecători ai CSJ a promovat vettingul și foarte puțini judecători de carieră au acceptat riscul de a fi evaluați extraordinar pentru a candida pentru CSJ. În consecință, CSJ din Albania a fost blocată timp de câțiva ani. Autoritățile mizează că numărul mai mare al noilor judecători ai CSJ care vin din mediul academic, procuratură sau avocatură vor reduce riscul blocării CSJ.

Proiectul prevedea inițial că, dacă mai mult de 11 judecători actuali ai CSJ vor promova evaluarea, ar trebui organizată o tragere la sorți a unui număr de judecători ce depășesc această cifră care să fie transferați în alte instanțe. Comisia de la Veneția a menționat că, dacă un număr mare de actualii judecători ai CSJ vor promova evaluarea, iar după angajarea noilor judecători din rândul procurorilor, mediului academic și a avocaților numărul efectiv al judecătorilor CSJ va fi mai mare de 20, actualii judecători ai CSJ nu ar trebui să fie transferați în alte instanțe decât cu acordul lor. Ministerul Justiției a acceptat această propunere.

Potrivit proiectului, judecătorii CSJ care nu au promovat evaluarea vor pierde indemnizația de plecare din sistem (jumătate de salariu de funcție pentru fiecare an lucrat ca judecător), pensia specială și vor avea interdicția timp de 10 ani de a activa în sistemul de drept și în serviciul public, inclusiv în calitate de avocat, notar sau executor judecătoresc. Comisia de la Veneția a găsit interdicția de 10 ani prea dură, chiar dacă în cazul Albaniei interdicția pe viață **nu a fost considerată excesivă** de către Curtea Europeană a Drepturilor Omului. Ca urmare a recomandării respective, termenul interdicției a fost redus la șapte ani. De asemenea, proiectul a fost completat cu prevederea potrivit căreia interdicția se aplică și față de candidații din afara sistemului judecătoresc, care nu vor promova evaluarea extraordinară în încercarea de a deveni judecători ai CSJ.

Comisia de la Veneția nu este de acord cu menținerea în legislație a recursului în interesul legii – un remediu folosit în prezent de CSJ pentru uniformizarea practicii judecătorești în materie penală. În cazul practicii judecătorești divergente, CSJ poate adopta hotărâri obligatorii în care să explice modul de interpretare a legii. Totuși, această explicație nu are efect retroactiv. Proiectul propune extinderea recursului dat asupra tuturor tipurilor de proceduri judecătorești. Comisia de la Veneția consideră că acest remediu încalcă independența judecătorilor. Ministerul Justiției nu a exclus remediul din proiect, având în vedere că în câteva decenii de existență el nu a fost folosit

abuziv de către CSJ și dorința de a oferi CSJ pârgăhii de a uniformiza și practica judecătorească în tipurile de dosare care nu ajung la CSJ.

Autoritățile naționale vor solicita încă o opinie a Comisiei de la Veneția pe marginea proiectului ajustat. Această opinie va fi adoptată la următoarea ședință a Comisiei de la Veneția, care va avea loc 15-16 decembrie 2022, întrucât se planifică adoptarea pachetului de legi până la sfârșitul acestui an.

„UNDĂ VERDE” DE LA COMISIA DE LA VENEȚIA ȘI ODIHR PENTRU UN NOU COD ELECTORAL

La 28 iulie 2022, Parlamentul, prin votul deputaților PAS, a adoptat în prima lectură [proiectul noului Cod Electoral](#). Proiectul a fost elaborat de Comisia Electorală Centrală (CEC) cu suportul organizațiilor societății civile. Documentul păstrează în mare parte structura [actualului Cod Electoral](#), dar urmărește perfecționarea procedurilor, a mandatului și componenței organelor electorale, desfășurarea campaniei electorale, reglementarea și supravegherea finanțării campaniilor electorale, dreptul de vot, inclusiv votul în străinătate, dar și excluderea contradicțiilor cu alte legi (a se vedea [Buletinul CRJM nr. 48](#)).

În paralel, Parlamentul a solicitat avizarea proiectului de către Biroul pentru Instituții Democratice și Drepturile Omului (ODIHR) și Comisia Europeană pentru Democrație prin Drept a Consiliului Europei (Comisia de la Veneția). La 24 octombrie 2022, instituțiile internaționale au publicat [avizul](#) lor, care este în mare parte pozitiv, dar include solicitări de îmbunătățire a proiectului.

Principalele reglementări noi salutate de către Comisia de la Veneția și ODIHR țin de introducerea interdicției de a modifica sistemul electoral și modul în care sunt constituite circumscripțiile cu mai puțin de un an înainte de alegerile naționale; oferirea dreptului alegătorilor de a semna în sprijinul mai multor candidați independenți și/sau grupuri de inițiativă, fapt ce ar asigura o mai mare pluralitate în procesul electoral; includerea sistemului judiciar în procesul de numire a membrilor CEC, prin oferirea dreptului Consiliului Superior al Magistraturii de a desemna doi membri; stabilirea faptului că toți membrii CEC urmează să fie angajați permanent. La fel, a fost salutăată interzicerea organizării transportului alegătorilor în ziua alegerilor, într-un efort de a împiedica votarea într-un mod influențat și eliminarea restricției privind utilizarea simbolurilor naționale și a personalităților istorice ale Republicii Moldova, precum și a participării cetățenilor străini în campanie electorală.

Au rămas neschimbate prevederile ce duc la creșterea semnificativă a numărului femeilor în funcții electivă. Listele de candidați pentru alegerile parlamentare și locale trebuie să includă cel puțin 40% candidați de fiecare sex, adică minim patru candidați de fiecare sex pentru fiecare zece locuri. Lista funcționarilor publici care trebuie să își suspende activitatea în perioada deținerii calității de concurent electoral este extinsă prin a include și alți funcționari de rang înalt din guvern, șefi adjuncți ai autorităților publice centrale și secretari ai consiliilor

Proiectul noului Cod Electoral a fost avizat pozitiv de Comisia de la Veneția și ODIHR, dar Parlamentul mai are de muncit pentru îmbunătățirea acestuia.

locale. Aceste restricții vizează eliminarea potențialelor conflicte de interese și a avantajelor nejustificate în campania electorală.

Recomandările de îmbunătățire a proiectului țin de stabilirea clară a criteriilor ce ar justifica desfășurarea alegerilor pe parcursul a două zile de votare; eliminarea motivelor vagi pentru demiterea membrilor CEC; eliminarea sarcinii CEC de a examina contestațiile privind presupusele informații false în presa scrisă și online, inclusiv definirea noțiunii de informație falsă și a mecanismului de examinare a acesteia; necesitatea stabilirii circumstanțelor exhaustive de radiere a unui partid politic și revizuirea motivelor de anulare a înregistrării candidaților electorali, fiindcă acestea reprezintă cazuri extrem de grave și trebuie aplicate în ultimă instanță.

Parlamentul a informat că înainte de lectura finală va organiza dezbateri publice largi cu participarea tuturor părților interesate. Comisia de la Veneția și ODIHR au reiterat necesitatea adoptării finale a proiectului prin consens larg, inclusiv cu implicarea opoziției parlamentare.

SANȚIUNILE ANUNȚATE DE SUA ÎMPOTRIVA LUI VLADIMIR PLAHOTNIUC ȘI ILAN ȘOR ȘI IMPLICĂRILE ACESTORA

La 26 octombrie 2022, Oficiul pentru Controlul Activelor Străine (OFAC) al Departamentului de Trezorerie al Statelor Unite ale Americii (SUA) a **impus** sancțiuni împotriva a nouă persoane și 12 entități implicate în acte de corupție, care au adus prejudicii grave Republicii Moldova. Printre persoanele sancționate se numără fostul lider al Partidului Democrat din Moldova, Vladimir PLAHOTNIUC și deputatul și președintele Partidului „ȘOR”, Ilan ȘOR. În lista sancțiunilor au mai fost incluși Partidul „ȘOR”, soția lui Ilan ȘOR și alți cetățeni ruși.

În 2012, Congresul SUA a adoptat **Legea Magnitsky**, care permite autorităților SUA să sancționeze la nivel global persoane sau entități responsabile de acte de corupție și violări ale drepturilor omului care au atins o amploare și gravitate ce pun în pericol stabilitatea sistemelor politice și economice internaționale. Astfel, prin ordinul OFAC, Vladimir PLAHOTNIUC a fost sancționat pentru capturarea și coruperea instituțiilor judiciare, politice și economice din Republica Moldova.

Ilan ȘOR, Partidul „ȘOR” și alți cetățeni ruși au fost sancționați pentru crearea unei alianțe politice pro-ruse care a avut drept scop controlarea Parlamentului, adoptarea unor acte legislative în interesul Federației Ruse, dar și crearea tulburărilor politice în Republica Moldova. Acesta este, totodată, beneficiar al unei scheme de spălare de bani pe scara largă, denumită generic „furtul miliardului” (a se vedea **Buletinul CRJM nr.47**).

Sancțiunile aplicate lui Vladimir PLAHOTNIUC, Ilan ȘOR și altor persoane

Sancțiunile SUA reprezintă o nouă etapă în lupta împotriva impunității pentru corupție

În ultima perioadă, protestele devin tot mai lungi și mai intense, în timp ce cheltuielile legate de transportul organizat al protestatarilor rămân nedeclarate

și entități identificate de OFAC, presupun faptul că orice active și interese în proprietatea acestora sau controlate prin interpuși în SUA sunt blocate și trebuie raportate OFAC. Băncile, inclusiv din Republica Moldova, care fac operațiuni în dolari americani sau cu SUA, vor închide conturile acestora și le vor raporta către Departamentul de Trezorerie al SUA. De asemenea, sunt blocate entitățile deținute direct sau indirect, individual sau comun, în proporție de minim 50%, de una sau mai multe persoane sancționate. La fel orice persoană fizică sau juridică care se angajează în anumite tranzacții sau activități cu persoanele și entitățile sancționate, cad imediat sub incidența sancțiunilor americane. În raport cu persoanele incluse în lista sancțiunilor OFAC [se întreprind măsuri](#) de izolare la nivel mondial. Adicional, persoanele vizate nu mai sunt eligibile pentru a intra în SUA. Vladimir PLAHOTNIUC a [suportat](#) deja restricții de călătorie similare în anul 2020.

La 31 octombrie 2022, Comisia pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova (CSE) în vederea asigurării transpunerii la nivel național a efectului sancțiunilor OFAC [a decis aplicarea](#) unor măsuri de precauție sporită privind tranzacțiile și activitățile lui Vladimir PLAHOTNIUC, Ilan ȘOR și a altor persoane și entități sancționate de OFAC, precum și persoanelor în privința cărora există suspiciuni că sunt asociate acestora. Adicional, CSE a prevăzut ca Serviciul de Informații și Securitate, Serviciul Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor, Banca Națională a Moldovei și alte autorități publice să elaboreze și actualizeze lista celor vizați. CSE a motivat această decizie ca fiind necesară pentru asigurarea securității și stabilității financiare a Republicii Moldova.

PROTESTE PE BANI ȘI TENTATIVE DE DEZORDINI ÎN CENTRUL CAPITALEI

Începând cu 18 septembrie 2022, în Chișinău se desfășoară [proteste organizate de Partidul „ȘOR”](#), inclusiv cu corturi instalate în fața Parlamentului. Participanții sunt aduși organizat din mai multe regiuni ale țării. Formațiunea politică condusă de [deputatul cercetat penal](#) în dosarul fraudei bancare, Ilan ȘOR (a se vedea [Buletinul CRJM nr. 40](#)), solicită demisia președintei țării și a actualei guvernări.

Pe marginea protestelor au fost pornite două cauze penale. Prima se referă la pretinsele acte de finanțare ilegală a Partidului „ȘOR”. Conform procuraturii, până [la 20 octombrie 2022](#), au fost efectuate 55 de percheziții, 24 de persoane au fost reținute, fiind ridicate sume bănești în valoare de aproximativ 3,5 milioane MDL. Sume similare au fost depistate și anterior, ceea ce, conform procuraturii, ar reprezenta cheltuielile săptămânale pentru finanțarea partidului, în special pentru acoperirea cheltuielilor de transportare și [participare organizată](#) a persoanelor la proteste. [La 24 octombrie 2022](#), în privința a 5 persoane învinuite pe dosar a fost aplicat arestul preventiv, 17 persoane fiind plasate în arest la domiciliu. Ulterior, [la 2 noiembrie 2022](#), perchezițiile au continuat și la sediul central al partidului, unde au fost depistați și ridicați bani în sumă totală de 321 700 MDL.

Al doilea dosar penal vizează [pregătirea](#) dezordinilor în masă. [La 4 noiembrie 2022](#), opt persoane din mai multe localități din țară au obținut statutul de bănuț în acest dosar. Conform procuraturii, rolul acestora în cadrul grupului criminal organizat ținea de racolarea persoanelor pentru a participa la destabilizări în cadrul protestelor. În urma perchezițiilor, de la aceștia au fost ridicate sume de bănești în valoare de 380 000 MDL.

La 25 octombrie 2022, organizațiile neguvernamentale de media au lansat un [apel public](#) prin care au condamnat comportamentul ilegal al mai multor participanți în cadrul protestului din 23 octombrie 2022, unde cel puțin trei jurnaliști au fost agresați fizic și verbal. Tot la această manifestație [a participat](#) și vicepreședinta Partidului „ȘOR”, Marina TAUBER, plasată sub control judiciar la 18 octombrie 2022 (a se vedea [Buletinul CRJM nr. 47](#)). La 25 octombrie 2022, Curtea de Apel Chișinău a anulat măsura preventivă de control judiciar în privința acestora și [a dispus revenirea în arest la domiciliu](#) pe un termen de 30 de zile.

La 9 noiembrie 2022, Guvernul a aprobat [hotărârea](#) privind sesizarea Curții Constituționale pentru a verifica constituționalitatea Partidului „ȘOR”, depusă de ministrul Justiției, Sergiu LITVINENCO. El a motivat această decizie prin faptul că formațiunea acționează împotriva suveranității și independenței țării și continuă să încalce legislația națională.

I PE SCURT

La 22 septembrie 2022, fosta președintă interimară a Curții Supreme de Justiție, Tamara CHIȘCA-DONEVA, [a fost scoasă](#) de sub urmărire penală pentru infracțiunea de îmbogățire ilicită, la expirarea termenului de menținere în calitate de bănuț. În același timp, urmărirea penală continuă, fiind dispuse alte acțiuni procesuale ce nu au fost finalizate. Tamara CHIȘCA-DONEVA [este suspectată](#) că în perioada anilor 2014-2021, când deținea funcția de judecătoare, inclusiv exercitând funcții de conducere, a obținut o mărire substanțială a patrimoniului său și a membrilor familiei sale, care nu ar putea fi justificată rezonabil în raport cu veniturile realizate.

Pe 7 octombrie 2022, procurorii anticorupție [au descins](#) cu percheziții la fostul șef de direcție al Centrului Național Anticorupție, Ilie BOTNARI, vizat într-un dosar de îmbogățire ilicită ([art. 330/2 alin. \(1\) din Codul penal](#)). Perchezițiile au fost desfășurate la domiciliul său, a altor persoane terțe, precum și la sediul unei companii afiliate acestuia. Conform procuraturii, începând cu luna aprilie 2022 au fost efectuate mai multe acțiuni de urmărire penală și măsuri speciale de investigații în privința acestuia. Instanța i-a aplicat interdicția de a părăsi localitatea pe un termen de 60 zile.

La 10 Octombrie 2022, CRJM a transmis Ministerului Justiției o [opinie juridică](#) la proiectul de lege pentru modificarea Codului penal și a Codului de procedură penală (CPP). Opinia CRJM a fost prezentată în contextul inițiativei de

stabilire a unor sancțiuni disuasive și eficiente în cauzele de corupție, precum și simplificării procedurilor prevăzute de CPP. CRJM a propus, printre alte măsuri [sugerate anterior](#), înăsprirea sancțiunilor pentru divulgarea secretului urmăririi penale, introducerea răspunderii penale a învinutului, inculpatului și condamnatului pentru declarații false, precum și definirea mai clară a injuriei contravenționale și abrogarea defăimării contravenționale.

La 17 octombrie 2022, [Președinta Maia SANDU a reconfirmat în funcție 14 judecători](#), mandatul inițial de cinci ani al cărora expirase până la 1 aprilie 2022. Alți [11 judecători au fost respinși](#), fiind invocat neprofesionalismul sau lipsa de integritate. În iunie 2022, Președinta a refuzat reconfirmarea în funcție a altor 13 judecători (a se vedea [Buletinul CRJM nr. 46](#)). Prin [modificările constituționale](#) care au intrat în vigoare la 1 aprilie 2022, reconfirmarea judecătorilor după primii cinci ani de mandat a fost exclusă, iar judecătorii cu un mandat valabil la 1 aprilie 2022 se consideră numiți până la pensionare.

La 20 Octombrie 2022, CRJM a organizat o lecție publică pentru studenți și tineri profesioniști cu tematica „[Aplicarea arestului în Republica Moldova](#)”. Arestul este aplicat excesiv în Republica Moldova, fapt ce prezintă un risc pentru apărarea efectivă a drepturilor omului în faza de urmărire penală. Evenimentul a fost gândit pentru a oferi participanților o mai bună înțelegere a teoriei și a condițiilor aplicării arestului prin prezentarea exemplelor practice. Experții invitați au fost Eugeniu BEȘELEA, judecător la Judecătoria Chișinău și Vladislav GRIBINCEA, președintele CRJM și avocat specializat pe reprezentarea la Curtea Europeană a Drepturilor Omului.

La 24 octombrie 2022, Comisia Europeană pentru Democrație prin Drept a Consiliului Europei (Comisia de la Veneția) a publicat [opinia amicus curiae](#) pentru Curtea Constituțională a Republicii Moldova privind claritatea prevederilor referitoare la contracararea activităților extremiste. Potrivit Comisiei de la Veneția, [modificările introduse](#) în legislația națională sunt conforme cu standardele juridice în materia libertății de exprimare, având în vedere că pe teritoriul Republicii Moldova au fost descoperite multe cazuri de utilizare a simbolurilor folosite în războiul din Ucraina care susțin agresiunea, o justifică și o glorifică. Totodată, Comisia de la Veneția consideră că sunt necesare clarificări juridice suplimentare, precum precizarea categoriei de simboluri „create prin stilizarea” altor simboluri interzise, clarificarea termenilor „propagandă” sau „glorificare” și a sistemului dublu de sancționare a utilizării simbolurilor interzise, descrise pe de o parte în Codul penal și, pe de altă parte, în Codul contravențional și în [legea specială](#).

I ECHIPA CRJM

Vladislav GRIBINCEA
Președinte

Ilie CHIRTOACĂ
Director de Program

Daniel GOINIC
Director de Program

Oxana BRIGHIDIN
Consilieră juridică

Victoria MEREUȚĂ
Consilieră juridică

Andrei NASU
Consilier juridic

Aurelia CELAC
Manager financiar și contabil

Olga CORTAC
Directoare a Serviciului Administrativ

Alina FRIMU
Asistentă a Serviciului Administrativ

Dumitru JOMIR
Coordonator de Comunicare

Daniel STANCIU
Specialist în Comunicare

Acest buletin informativ a fost elaborat cu sprijinul financiar oferit de Departamentul de Stat al Statelor Unite ale Americii. Opiniile, constatările și concluziile formulate în document aparțin CRJM și nu reflectă în mod necesar poziția Departamentului de Stat al Statelor Unite ale Americii.

CENTRUL DE RESURSE JURIDICE DIN MOLDOVA

 str. A. Șciusev 33,
MD-2001, Chișinău,
Republica Moldova

 +373 22 84 36 01
 +373 22 84 36 02

 contact@crjm.org
 www.crjm.org

 crjm.org
 [crjmolдова](https://twitter.com/crjmolдова)

